

PROGRESJONS DOKUMENT

Barnehagene i Sit jobber ut fra en felles pedagogisk plattform. Den pedagogiske plattformen er beskrevet i barnehagenes årsplaner. Dette dokumentet viser mer detaljer hvordan vi jobber med fagområdene og ivaretar progresjon innenfor disse.

Barnehagens fagområder

«For å lette barnehagens planlegging av et variert og allsidig pedagogisk tilbud, er barnehagens innhold delt inn i sju fagområder som er sentrale for opplevelse, utforskning og læring»

(Rammeplan s.21)

- **Natur og miljø**
- **Antall, rom og form**
- **Nærmiljø og samfunn**
- **Kunst, kultur og kreativitet**
- **Etikk, Religion og Filosofi**
- **Kommunikasjon, språk og tekst**
- **Kropp, bevegelse og helse.**

Fagområdene opptrer sjelden isolert, og vil alltid være integrert i lek, sosialt samspill og andre aktiviteter i barnehagen. Det er ledernes ansvar å forankre fagområdene i barnehagen og sikre god kvalitet i utforskningen av disse. Et slikt felles fokus gjør det lettere å se mulighetene, samtidig som det gir trygghet og frihet

til å kunne veilede og inspirere barna på barnets premisser. Personalets kunnskap om innholdet i Rammeplan for barnehagen sikrer at vi er bevisst på hvilken kunnskap det er viktig å fremme, og at barnehagen til enhver tid jobber i henhold til de lover og vedtekter som er satt for innholdet i barnehagen.

Barns læringsprosesser

Barnehagene i Sit jobber ut i fra et helhetssyn på læring. Vi ser at sammenhengen i omsorg og oppdragelse, lek og hverdagsaktiviteter fører til ny kunnskap, ferdigheter og gode holdninger, som er med på å skape mening i barns liv. Barn kan lære av alt de opplever og erfarer. Læring skjer i samspill, med mennesker, artefakter, rom og egne tanker.

Progresjon

I arbeidet med fagområdene jobber vi ofte i prosjekt. Barna har oppdaget noe, personalet lytter og fanger dette opp og utforsker sammen med barna. Dette åpner for gode muligheter til å fordype seg i fagområdene. Vi velger å gi en bred presentasjon for å unngå at de ulike fagene skal bli sannheter som avgrenser mulighetene. Vi velger denne tilnærmingen for å unngå å skille mellom teori og praksis, og åpne for at tenking og handling kan gå hånd i hånd. I arbeidet med fagområdene velger vi å stå ved barnas side og konstruere kontekster hvor de kan utforske egne ideer og

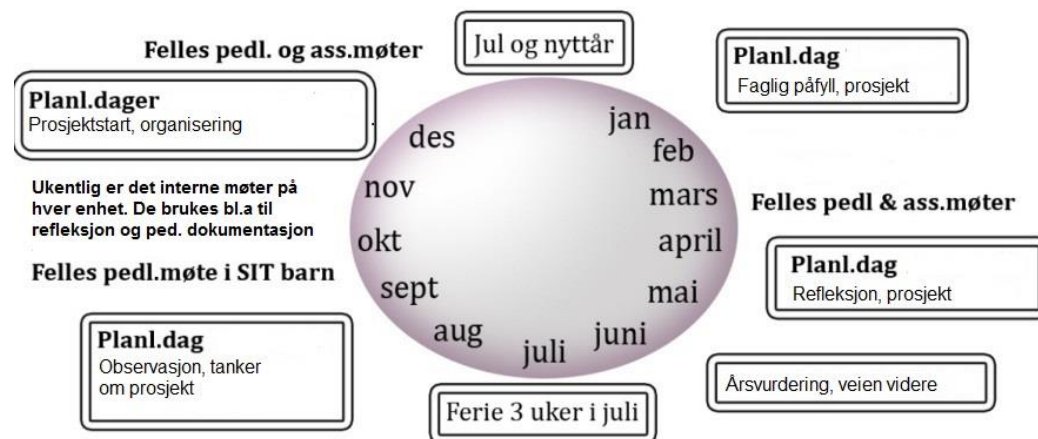
hypoteser, alene eller i gruppe. Progresjonen må ikke forseres, men tilpasses ståstedet til hvert barn. Barnet må få tid nok til å tenke og muligheten til å få prøve.

Vi har pedagoger som ser og løfter barnets undring og systemer som ivaretar refleksjon over det barna har lært. Med dette utgangspunktet vet vi mer om hvordan vi skal gå videre for å oppnå god progresjon i barns læring.

Pedagogenes ansvar

Personalet lytter aktivt til barnets undring, støtter og bekrefter underveis i prosessene. De stiller filosofiske spørsmål som utfordrer barna og som inspirerer barnet til å fortsette jakten på nye oppdagelser. Personalets ansvar blir å anerkjenne hvert enkelt barns kompetanse og legge til rette miljøet på en slik måte at barnet får muligheter til å undersøke og utforske.

For å sikre progresjon og en bevegelig praksis, er det også viktig med et læringsmiljø for personalet som vektlegger refleksjon over praksis, undervisning og veiledning. Dette gir personalet en felles forståelse av barnehagens innhold og arbeid med fagområdene. Sit Barn har en møtestruktur som gjennom året sikrer refleksjon og progresjon i forhold til det pedagogiske arbeidet.

Pedagogisk dokumentasjon

Pedagogisk dokumentasjon er et viktig verktøy i refleksjon over det barna opplever, erfarer og lærer. Når vi reflekterer sammen med barna, får vi kunnskap om hvordan barn lærer og hvilken forståelse de har. Vi har pedagoger som ser og løfter barnets undring, og systemer som ivaretar refleksjon over det barna har lært. Med dette utgangspunktet vet vi mer om hvordan vi skal gå videre for å oppnå god progresjon i barns læring. Den pedagogiske dokumentasjonen er til god hjelp for å holde prosjektet i bevegelse. Pedagogisk dokumentasjon hjelper oss med å få en oversikt over fagområder som er mest fremtredende i de ulike prosjektene. Det synliggjør også fagområder som ikke er like tydelige og som vi kan vektlegge i andre prosjekt.

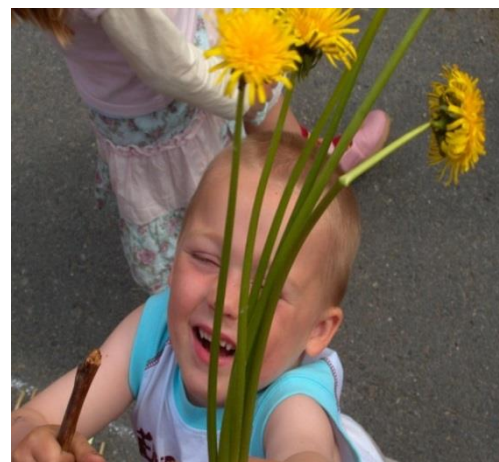
Vi presenterer to pedagogiske dokumentasjoner som viser hvordan vi kan legge til rette for progresjon knyttet til fagområdene i barns læring i barnehagen. Dokumentasjonene viser samme fagområde. Barna i dokumentasjon 1 er 5 år, og i barnet i dokumentasjon 2 er 2 år.

Pedagogisk dokumentasjon 1. Antall rom og form

Løvetann ble et prosjekt med hovedvekt på fagområdet Antall, rom og form, men kunne like gjerne ha blitt et prosjekt innen fagområdene Kommunikasjon, tekst og språk eller Kunst, kultur og kreativitet. Prosjektet startet med et initiativ fra barnet: «**Se her**»

Pedagoger som jobber ut i fra den pedagogiske tenkingen i våre barnehager skal være anerkjennende til barnets initiativ, og samtidig la barnet få muligheten til å lede an veien videre (barnet er en utforsker).

Pedagogen vil da:

- a) følge med i prosessen, være en med forsker
- b) stille åpne spørsmål som gjør barnet nysgjerrig, filosofiske spørsmål eller gode "ingeniørspørsmål"
- c) knytte flere barn på (gruppetenking)
- d) legge til rette læringsmiljøet

Eksempelet med løvetann ble da sånn:

Pedagogen: Oi! så fine blomster! Pedagogen ser allerede muligheter med fagområdet Antall, rom og form, men ligger på vent for å se an hvilken vei det fører. Pedagogen velger å knytte flere barn på ved å si: S og Y! Se på blomstene som O J har funnet da.

S: Så lang dem e – vi ser om vi finner noen som er kjempehøye!

Y: Ja, så kan vi måle hvem som er langest!

(Barna innehar allerede kompetanse på matematiske begrep som måling og lengde, men trenger støtte for å få mer presisering av begrepene)

Pedagog: Lurer på hva vi trenger for å måle?

Y: Vi trenger en strek!

Pedagog: Hva tenker du vi skal gjøre med den streken da?

Y: Vi legger blomstene på ei REKKE så SER vi hvem som er langest.

Pedagog: Så lurt, jeg henter et kritt så kan dere tegne ei linje.

Dette utviklet seg til å bli et matematisk prosjekt styrt av barna, men fulgt av pedagogen som la inn matematiske begrep der barna ikke hadde dem selv, og der det ble naturlig å gjøre det.

Vi laget en matematikkbok og vi delte kompetansen med andre barn som ble nysgjerrige på det vi holdt på med.

I en slik sammenheng må Pedagogen ha:

1. Respekt for det kompetente barnet
2. Evne til å se mulighetene og legge til rette for læring kan skje
3. Formell kunnskap om matematikk

Hadde vi jobbet ut ifra en formidlingspedagogisk retning, ville denne situasjonen kanskje aldri blitt et matematisk prosjekt.

Vi ser for oss andre utfall:

Pedagog: oi! de var gule og fine, de heter løvetann. Kanskje vi skal se om vi finner andre blomster så kan jeg fortelle deg hva de heter?

Eller: oi! så gule og fine de var. Vet du noe annet som er gult? Deretter legges det opp til tema om farger eller tema om blomster....

Pedagogen har uansett "tatt over" for barnet.

Pedagogisk dokumentasjon 2. Antall rom og form

Arbeidet med fagområdet antall, rom og form på en småbarnsavdeling handler i stor grad om at pedagogen benevner med begreper som stor, liten, firkant, sirkel, høy, lav osv. Dette kan være alt fra hvor mange biter brødsken skal deles i, til hvor høyt tårnet vi bygger skal være.

Prosjektet «**Jaaaaa!**» viser hvordan pedagogen er lydhør ovenfor barnet, følger dets initiativ og hjelper det med å finne løsninger.

H: «Sånn!»

Pedagogen: «Sånn ja! Skal vi lage en stor firkant?»

Barnet tar flere klosser og stabler de oppå hverandre. Etter hvert som firkanten tar form oppdager pedagogen et hull.

Pedagogen: Se! Et lite hull.

Barnet bøyer seg mot hullet for å undersøke. Han henter så en bil som han vil kjøre gjennom, men bilen er for stor til hullet.

Pedagogen: Bilen var visst for stor.

Pedagogen avventer og lar barnet prøve å finne en løsning sjøl. barnet henter et tog, som han kjørere gjennom hullet.

H smiler og roper: Jaaaa!

Pedagogen: Ja, så bra! Toget var akkurat passe stort til å kunne kjøre gjennom hullet.

I denne sammenhengen er eksempelet over brukt for å synliggjøre hvordan man kan jobbe med fagområdet antall, rom og form på en småbarnsavdeling. Men dette eksempelet er også med på å vise hvor tett de ulike fagområdene henger sammen og at de aldri opptrer alene. Pedagogens hovedoppgave vil være å møte barnet på det barnet er opptatt av, uavhengig av hvilket fagområde man fokuserer på.

Fagområdet kommunikasjon, språk og tekst kommer også til syne i samspillet mellom pedagogen og barnet. Det er gjensidig kommunikasjon, de lytter til hverandre og gir respons på det den andre sier. Pedagogen har også fokus på å bruke begreper knyttet til situasjonen som kan være med på å bidra til at barnet

videreutvikler sin begrepsforståelse og bruker et variert ordforråd. (Rammeplanen s.34)

Barn i denne alderen tar ofte initiativ ovenfor de voksne ved å si: Pappa bil! eller trykke buss!. Her kan pedagogen trekke inn fagområdet nærmiljø og samfunn ved å si: Ja, husker du vi var på tur til byen og du synes det var så artig å trykke på stoppknappen!

I arbeidet med de yngste barna er pedagogens rolle å være en utforsker sammen med barnet. Han/hun må undre seg sammen med barnet, avvente og se hva dette betyr for barnet, benevne og utvide barnets forståelse av ting de opplever og erfarer. Pedagogen blir en veileder og støttespiller som følger opp barnas innspill, gir støtte til problemløsning og setter forståelse i sammenheng for barnet.

Refleksjon rundt dokumentasjon gjør at personalet sammen kan se hvilke fagområder en slik situasjon inneholder. Ved å knytte fagområdene til denne refleksjonen vil det utvide personalets bevissthet om **når** vi ser fagområdene i hverdagen. Det er også en støtte for å se veien videre. Hva er det vi ser her? Hva er barnet opptatt av? Hva kan vi tilføre for å utvide barnas begrepsforståelse?

I prosjektet for de eldste barna kunne det vært naturlig å tilføre miljøet ulike verktøy som kan brukes til måling, som linjaler, målebånd, tommestokk og vekt. På denne måten sikres en progresjon for hvert barns læring.